

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงการวิจัยที่ดำเนินการทั้งหมดโดยย่อ พร้อมทั้งอภิปราย และเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ต้องการสำรวจ

๑. การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๔
๒. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด
๓. ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ๆ ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์จังหวัด ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตศึกษาลิบเอ็ด
  ๒. กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ๆ ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษาในเขตศึกษาลิบเอ็ด
  ๓. ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตศึกษาลิบเอ็ด
  ๔. ครูใหญ่และครู โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดในเขตศึกษาลิบเอ็ด
- สำหรับประชากรสามกลุ่มแรกมีเป็นจำนวนน้อยจึงใช้วิจัยทั้งหมด ส่วนกลุ่มครูใหญ่และครูใช้วิธีสุ่มมาจากโรงเรียนประถมศึกษาที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้เข้าไปปฏิบัติงานแล้ว

ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๔๐๒ คน ล้วนเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตศึกษาสิบเอ็ด ซึ่งมี ๕ จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือวิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยเอกสาร หนังสือ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากผู้ชำนาญทางการวิจัยและทางการนิเทศการศึกษา เนื้อหาสาระของแบบสอบถามครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๕ และครอบคลุมปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่รายงานไว้ในเอกสารต่าง ๆ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ อัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลสองวิธี คือ ข้อมูลส่วนหนึ่งผู้วิจัยออกไปเก็บด้วยตนเอง อีกส่วนหนึ่งเก็บทางไปรษณีย์ แบบสอบถามส่งไปยังประชากรทั้งสี่กลุ่มรวมทั้งสิ้น ๔๐๒ ฉบับ ได้รับคือ ๓๓๗ ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ๓๒๘ ฉบับ (๘๑.๕๔%)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นสามตอน คือ

๑. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าร้อยละจากกลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามทั้งสี่กลุ่ม โดยพิจารณาจำแนกตามอายุ อายุราชการ และวุฒิ การเสนอข้อมูลเสนอเป็นตารางร้อยละ และอธิบายเป็นความเรียง
๒. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชากรทั้งสี่กลุ่ม ที่มีต่อการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด โดยการเสนอข้อมูลในรูปตารางวิเคราะห์ที่แสดงค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วอธิบายเป็นความเรียง
๓. วิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ตามความเห็นของประ

ชากรทั้งสี่กลุ่ม เสนอข้อมูลในรูปตารางวิเคราะห์การร้อยละ แล้วอธิบายเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

(๑) อายุของกลุ่มประชากร ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสี่กลุ่มเป็นผู้มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๒ - ๕๕ ปี มีจำนวนมากที่สุด รวม ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐ ส่วนประชากรที่มีอายุระหว่าง ๔๖ - ๖๐ ปี มีจำนวนน้อยที่สุด รวม ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๔ สรุปแล้ว ประชากรที่มีอายุน้อยที่สุดส่วนใหญ่เป็นครูใหญ่และครู ประชากรที่มีอายุมากส่วนใหญ่ อยู่ในกลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ

(๒) อายุราชการของกลุ่มประชากร ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุราชการตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด รวม ๑๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๒ ของประชากรทั้งหมด สำหรับประชากรที่มีอายุราชการระหว่าง ๑ - ๕ ปี มีจำนวนน้อยที่สุด รวม ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๓ ของประชากรทั้งหมด สรุปแล้วประชากรส่วนใหญ่มีอายุราชการตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป

(๓) วุฒิของกลุ่มประชากร ประชากรที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด ถึง ๒๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๑ ของประชากรทั้งหมด รองลงมาได้แก่ประชากรที่มีวุฒิปริญญาตรี มีจำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๗ ของประชากรทั้งหมด สำหรับประชากรที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุด เพียง ๘ คน หรือร้อยละ ๑.๒๒ ของประชากรทั้งหมด ประชากรที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่เป็นครูใหญ่และครู และหัวหน้าหมวด หัวหน้าส่วน ประชากรที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่า อยู่ในกลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด ตามหน้าที่นี้เทศ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งกำหนดหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ไว้ ๑๐ ประการ ทั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูล จากความคิดเห็นของประชากรสี่กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด กลุ่มหัว

หน้าส่วนการศึกษา ฯ ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา ศึกษา
นิเทศก์จังหวัด และครูใหญ่และครู ซึ่งพอสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

(๑) หน้าที่นี้เทศการสอน และการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ปรึกษาทางวิชา
การ ในสถานศึกษาที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ

การปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดตามหน้าที่นี้ ประชา
กรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นดังนี้ กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ และศึกษานิเทศก์จังหวัด มีความ
เห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่นี้มาบางครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้า
ส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติ
งานตามหน้าที่นี้น้อย และไม่คอยได้ผล แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๑ เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
แผนงาน หรือโครงการนิเทศการศึกษา กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ ศึกษานิเทศก์จังหวัด มี
ความเห็นตรงกันว่า ได้มีการปฏิบัติประจำ และได้ผลมาก ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ
ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้มาบางครั้ง และได้
ผลพอควร ในข้อ ๒ และ ข้อ ๑๐ เรื่องการพบปะครูเป็นคณะ และเรื่องการสนับสนุนให้
ครูค้นคว้าทางวิชาการ ประชากรทั้ง ๔ กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติ
งานนี้มาบางครั้ง และได้ผลพอควร ในข้อ ๕ เรื่องจัดสารนิเทศวิธีสอนใหม่ ฯ กลุ่มศึกษานิเทศก์
จังหวัด ฯ กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ และครูใหญ่และครู มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษา
นิเทศก์จังหวัด ได้ปฏิบัติงานนี้น้อย และไม่คอยได้ผล ส่วนศึกษานิเทศก์จังหวัด มีความเห็นแตก
ต่างออกไปว่า ตนเองได้ปฏิบัติงานนี้มาบางครั้ง และได้ผลพอควร และในข้อ ๕ เรื่องการจัด
ให้ครูทำงานทางวิชาการร่วมกัน กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ศึกษ
นิเทศก์จังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้มาบางครั้ง และได้ผล
พอควร ส่วนครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้
น้อย และไม่คอยได้ผล

(๒) หน้าที่ตรวจสอบ และควบคุมสถานศึกษา ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่
กฎหมายระบุ ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นดังนี้ กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ และศึกษา
นิเทศก์จังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้มาบางครั้ง และได้ผล
พอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ และครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า

ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้น้อย และไม่คอยไถ่ผล แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๑๕ และ ข้อ ๑๓ เรื่องการตรวจสอบการสอนของครูโดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ เรื่องการสอดส่องดูแลครูให้สอนตามหลักสูตร กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ครูใหญ่และครู มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้น้อย และไม่คอยไถ่ผล และในข้อ ๑๗ เรื่องการตรวจสอบการรับนักเรียนที่มีอายุครบตามเกณฑ์ ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้น้อย และไม่คอยไถ่ผล

(๓) หน้าที่ศึกษา ทดลอง วิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนงานด้านวิชาการ ตลอดจนการบริหารการศึกษา ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นดังนี้ กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ และศึกษานิเทศก์จังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้น้อย และไม่คอยไถ่ผล แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๒๐ เรื่องการร่วมกับครูทำการทดลองวิธีสอนใหม่ ฯ กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ได้ปฏิบัติงานนี้น้อย และไม่คอยไถ่ผล ส่วนศึกษานิเทศก์จังหวัด มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ตนเองได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร

(๔) หน้าที่พิจารณา และพัฒนาหลักสูตรแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน แบบ การสอน หรือแนวการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

การปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด ตามหน้าที่ดังกล่าวนี้ ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นดังนี้ กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ฯ ศึกษานิเทศก์จังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้น้อย และไม่คอยไถ่ผล แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๒๕ และ ๒๘ เรื่องการแนะนำครูในการใช้หลักสูตร และการจัดทำโครงการสอน ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร ในข้อ ๒๗ เรื่องการให้คำปรึกษาแก่

ครู ในการใช้โครงการสอน และคู่มือครู กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ศึกษาในเทศกจังหวัด ครูใหญ่และครู มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติประจำและได้ผลมาก

(๕) หน้าที่จัดทำคู่มือครู เอกสารวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน

การปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษาในเทศกจังหวัด ตามหน้าที่ดังกล่าว ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นดังนี้ กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ ศึกษาในเทศกจังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษาในเทศกจังหวัด ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้น้อย และไม่คอยได้ผล แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๓๐ และข้อ ๓๓ เรื่องการจัดทำคู่มือครู และการจัดทำอุปกรณ์การสอนต้นแบบ ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาในเทศกจังหวัด ได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร

(๖) หน้าที่ปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพของการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ

การปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษาในเทศกจังหวัด ตามหน้าที่ดังกล่าว ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้บางครั้ง และได้ผลพอควร ยกเว้นในข้อ ๓๔ เรื่องการแนะนำครู หรือครูใหญ่ให้รู้จักวิธีจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ศึกษาในเทศกจังหวัด ครูใหญ่และครู มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้น้อย และไม่คอยได้ผล ส่วนกลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร

(๗) หน้าที่จัดประชุม อบรม สัมมนา ครูอาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานทางวิชาการ

การปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษาในเทศกจังหวัด ตามหน้าที่ดังกล่าว ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๔๔ และ ๕๐ เรื่องการจัดประชุมครูแบบต่าง ๆ และการติดตาม

ผลการประชุมอบรม กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ ศึกษาพิเศษจังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาพิเศษจังหวัด ได้ปฏิบัติตามนี้บ้างครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติตามนี้น้อย และไม่คอยได้ผล

(๔) หน้าที่ประเมินผลงานทางค่านิชาการ

การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของศึกษาพิเศษจังหวัด ตามหน้าที่ดังกล่าว ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่นี้บ้างครั้ง และได้ผลพอควร ยกเว้นในข้อ ๕๖ เรื่องการแนะนำครูให้รู้จักเครื่องมือวัดผลทางการเรียนที่สถาบันวิชาการอื่น ๆ สร้างขึ้น กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ ศึกษาพิเศษจังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติตามนี้บ้างครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติตามนี้น้อย และไม่คอยได้ผล

(๕) หน้าที่เสนอแนะ และให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา

การปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษาพิเศษจังหวัด ตามหน้าที่ดังกล่าว ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นดังนี้ กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ ศึกษาพิเศษจังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่นี้บ้างครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่นี้น้อย และไม่คอยได้ผล แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๕๕ และ ๖๐ เรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา และเรื่องการเสนอแนะข้อคิดเห็น และปัญหาการจัดการศึกษาแก่กรมสามัญศึกษา กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ฯ กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ ศึกษาพิเศษจังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติตามนี้บ้างครั้ง และได้ผลพอควร ส่วนครูใหญ่และครู มีความเห็นแตกต่างออกไปว่า ศึกษาพิเศษจังหวัดได้ปฏิบัติตามนี้น้อย และไม่คอยได้ผล

(๖) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของศึกษาพิเศษจังหวัด ตามหน้าที่ดังกล่าว ประชากรทั้ง ๔ กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาพิเศษจังหวัด ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้บ้างครั้ง และได้

ผลพออกวร ยกเว้นข้อ ๒๑ เรื่อง การควบคุมดูแลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน กลุ่มศึกษา
ธิการจังหวัด ๆ ศึกษาในเทศกจังหวัด มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้
บางครั้ง และได้ผลพออกวร ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ๆ ครูใหญ่และครู มีความเห็นแตก
ต่างออกไปว่า ศึกษาในเทศกจังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นั้นน้อย และไม่ค้อยได้ผล

จากการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษาในเทศกจังหวัด ตามหน้าที่ที่ศึกษาใน
เทศกตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษาในเทศกกรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๑ พอสรูป
ลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานของศึกษาในเทศกจังหวัดได้ดังนี้

๑. การปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
๒. การจัดประชุม อบรม สัมมนา ครูอาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษา
๓. การประเมินผลงานทางคานวิชาการ
๔. การปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพของการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา
โดยใช้นวกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ
๕. การนิเทศการสอนและการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ปรึกษางานวิชาการ
ในสถานศึกษาที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ
๖. การพิจารณา และพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน หนังสือประกอบการเรียนการสอน
หรือแนวการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
๗. การจัดทำคู่มือครู เอกสารทางวิชาการ และวัสดุประกอบการเรียนการสอน
๘. การตรวจสอบ และควบคุมสถานศึกษาในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
๙. การเสนอแนะและให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา
๑๐. การศึกษา ทดลอง วิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคานวิชาการ
ตลอดจนการบริหารการศึกษา

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาในเทศก ตามความ
เห็นของประชากรทั้งสี่กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ๆ ประกอบด้วยศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วย
ศึกษาธิการจังหวัด และหัวหน้าหน่วยศึกษาในเทศกจังหวัด กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ๆประกอบด้วย
หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา ศึกษาในเทศกจังหวัด ครูใหญ่และครู ซึ่ง
พอสรูปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าว เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ปานกลาง แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อ ๑, ๑๖ และ ข้อ ๑๗ เรื่องอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ต่อครู ต่อโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน เรื่องงบประมาณมีน้อยไม่สามารถปรับปรุงงานนิเทศได้อย่างแท้จริง และเรื่องอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการศึกษามีไม่พอ ประชากรทั้งสี่กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า คำกล่าวนี้เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์มาก ในข้อ ๓ ขวัญในการทำงานของศึกษานิเทศก์ตกต่ำ ประชากรทั้งสี่กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์น้อย

อภิปราย และขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี มีอายุราชการตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี สำหรับศึกษานิเทศก์จังหวัดควีนสแลนด์ปริญญาตรีเป็นส่วนมาก ซึ่งก็สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๕ ใ้กำหนดว่า " ศึกษานิเทศก์ควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี " ๑ อย่างไรก็ตาม ศึกษานิเทศก์ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ นอกจากการเข้ารับการอบรมตามที่กรมสามัญศึกษา ได้จัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปีแล้ว ก็ควรหาโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ด้วย เรื่องนี้กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้ศึกษานิเทศก์ลาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และปริญญาโทเป็นประจำทุกปี

การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตศึกษาลิมเอ็ดครั้งนี้ช่วยให้ทราบการปฏิบัติงานจริง และผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด กล่าวคือพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชามากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ต่าง ๆ โดยการรวมคะแนนเฉลี่ยของประชากรที่ใช้ศึกษาทุกกลุ่ม แล้วจัดลำดับการปฏิบัติงานจากมากไปหาน้อย การที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายเป็นอันดับหนึ่งเช่นนี้ ทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ในเทศ

การศึกษา และหน้าที่สำคัญ ๆ ให้ได้ผลเต็มที่ แต่การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดก็ยังคงอยู่ในสภาพเช่นนี้เพราะ "ศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงานที่ขึ้นกับศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งมีงานครอบคลุมกว้างขวางมาก บางครั้งศึกษาธิการจังหวัดมอบหมายงานให้ศึกษานิเทศก์ทำจนล้นมือ และงานเหล่านี้บางครั้งก็ไม่ใช่งานวิชาการ " ควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ในด้านการจัดอบรม สัมมนาครูอาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานทางด้านวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้เป็นอันดับสอง เมื่อเทียบกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่น ๆ การประชุม อบรม หรือสัมมนาครูอาจารย์นับเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนวิธีหนึ่ง เพราะศึกษานิเทศก์จังหวัดมีอัตรากำลังน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนครูทั้งจังหวัด ด้วยเหตุนี้การอบรมครูจึงนับเป็นวิธีที่สะดวกดีและเหมาะสม และช่วยให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดปฏิบัติงานกับครูได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังสามารถนำวิทยากรจากสถาบันชั้นสูงต่าง ๆ มาช่วยอีกแรงหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามการประชุม อบรม สัมมนาครูควรจะให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา ตรงกับความต้องการของครู และเมื่อมีการประชุม อบรม สัมมนาแล้ว ควรจะได้มีการติดตามผล ประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อหาข้อบกพร่อง และหาทางแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านนี้ให้บังเกิดผลดียิ่ง ๆ ขึ้น

สำหรับการประเมินผลงานทางด้านวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้เป็นอันดับสาม เมื่อเปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่น ๆ การประเมินผลงานทางด้านวิชาการ รวมถึงการสร้างเครื่องมือวัดผล การทดสอบ การติดตามผลการเรียนการสอนของนักเรียนและครู เหล่านี้ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย และกำหนดการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาที่จะ " ให้ศึกษานิเทศก์ได้ติดตามผลประเมินผลงานทางด้านวิชาการ โดยถือเป็นหน้าที่สำคัญ " ^๒

ในด้านการปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพของการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา

^๑ วิจิตร ชีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา ชีระกุล, การนิเทศการศึกษา, หน้า ๑๒.

^๒ หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, งานของศึกษานิเทศก์ (กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, ๒๕๒๐), หน้า ๕๐.

โดยใช้นวกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ นั้น จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้เป็นอันดับสี่ เมื่อเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการใช้วิทยุโรงเรียน การแนะนำให้ครูใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี การแนะนำครูให้ผลิตอุปกรณ์การสอนใหม่ ๆ การแนะนำให้ครูรู้จักการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน เหล่านี้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์จังหวัดควรจะได้ปฏิบัติหน้าที่นี้เป็นประจำ และให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และในการปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้ก็ควรจะให้สอดคล้องกับการนิเทศการสอนด้วย

สำหรับการนิเทศการสอน หรือการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ ในสถานศึกษาที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์จังหวัดนั้น จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้เป็นอันดับห้า เมื่อเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่น ๆ แสดงว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่ได้เน้นหนักในด้านนี้เท่าที่ควร ดังจะเห็นได้ว่าการพบปะครูเป็นคณะ หรือเป็นรายบุคคล การเยี่ยมชั้นเรียน การสาธิตวิธีสอนใหม่ ๆ การช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียน การแนะนำวารสาร และการนำปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนมาช่วยพิจารณา ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องปฏิบัติที่ส่งเสริมการนิเทศการสอน และการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น แต่ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้มีการปฏิบัติในเรื่องนี้น้อย ฉะนั้น ควรจะแบ่งเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย มาใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้เทศการสอน และการบริหารงานวิชาการให้เต็มที่ อนึ่ง จากผลการวิจัยพบว่า อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนครู และจำนวนโรงเรียน นอกจากนั้นงบประมาณ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการนิเทศการศึกษาไม่พอเพียง จึงนับว่าจะเป็นการอุปสรรคต่อการนิเทศการสอน และการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง ทำให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่บรรลุผลเต็มที่ ดังที่ทราบจากผลการวิจัยแล้วนั้น ฉะนั้น ควรจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การนิเทศการสอนและการบริหารงานวิชาการมีผลต่อไป

ในด้านการพิจารณา และพัฒนาหลักสูตรแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน แบบการสอน หรือแนวการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นหน้าที่สำคัญด้านหนึ่งของศึกษานิเทศก์ เพราะกระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้น ครอบคลุมกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด แต่จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้เป็นอันดับหก) ถึงแม้ประชากรที่ใช้วิจัยส่วนใหญ่จะมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานนี้บางครั้ง และได้ผลพอควร

แต่ยังถือว่าได้ปฏิบัติงานด้านนี้น้อยอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานด้านอื่น เมื่อการพัฒนาหลักสูตรแบบเรียนเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์จังหวัดควรจะได้เน้นปฏิบัติในเรื่องนี้ด้วย โดยมุ่งให้ครูสามารถใช้หลักสูตรให้บรรลุผลดีที่สุด

การจัดทำคู่มือครู เอกสารวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนนั้น ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้มีนโยบายส่งเสริมอยู่แล้ว จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นี้เป็นอันครบถ้วน เมื่อเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่น ๆ และประชากรที่ใช้วิจัยก็มีความเห็นแตกต่างกันจะเห็นได้ว่ากลุ่มศึกษาธิการจังหวัดฯ และศึกษานิเทศก์จังหวัดมีความเห็นว่า ได้มีการปฏิบัติเรื่องนี้บางครั้ง ได้ผลพอควรแต่กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ฯ และครู มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้จัดทำคู่มือครู เอกสารวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนน้อย จากข้อเท็จจริง ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้จัดทำคู่มือครู หรือเอกสารวิชาการ หรืออุปกรณ์การสอนเป็นปริมาณมากน้อยตามงบประมาณที่ได้รับ " จังหวัดหนึ่ง ๆ จะได้รับงบประมาณเป็นค่าวัสดุจากกรมสามัญศึกษาประมาณ ปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท" ซึ่งงบประมาณจำนวนดังกล่าวนี้ จะใช้ในการผลิตเอกสาร หรือทำอุปกรณ์การสอนได้ในจำนวนน้อย ทำให้แจกจ่ายได้ไม่ทั่วถึง และไม่พอเพียงกับความต้องการของครู ฉะนั้นศึกษานิเทศก์จังหวัดจะปฏิบัติหน้าที่นี้ได้อย่างสม่าเสมอ และได้ผลดียิ่งขึ้น ถ้ามีงบประมาณซึ่งควรจะได้มาจากหน่วยงานเจ้าสังกัดของศึกษานิเทศก์ และจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

ในด้านการตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษา ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายระบุไว้ จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงาน และมีผลงานด้านนี้น้อย เพราะในทางปฏิบัติแล้ว ศึกษานิเทศก์มีโอกาสใช้อำนาจในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาน้อยที่สุด ถ้าให้อำนาจจำกัดบนนโยบายและหลักการนิเทศการศึกษาที่ว่า " การนิเทศการศึกษาไม่ควรใช้วิธีการบังคับ แต่ควรใช้วิธีการแห่งปัญญา ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้นำทางวิชาการ และวางตนให้ครูเลื่อมใสศรัทธาก่อน การนิเทศการศึกษาจึงจะบรรลุผลดี "๒

* ศึกษานิเทศก์เขตศึกษาสิบเอ็ด, แผนปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๒๑ (นครราชสีมา: ศึกษานิเทศก์เขตศึกษาสิบเอ็ด, ๒๕๒๑), หน้า ๓ - ๖.

๒ ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, งานของศึกษานิเทศก์, หน้า ๔๘.

สำหรับในด้านกรเสนอแนะ และให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานด้านนี้ น้อย ควรจะได้มีการเสนอแนะ และมีส่วนให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษามากกว่านี้ เพราะ ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงมหาดไทย ใ้งานวิชาการอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษานิเทศก์เป็นเจ้าหน้าที่ทางวิชาการของจังหวัด จึงควรจะได้ปฏิบัติงานด้านนี้ให้สมบูรณ์ เพื่อการศึกษาจะได้เจริญยิ่งขึ้น

ส่วนการศึกษา ทดลอง วิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน งานด้านวิชาการ ตลอดจนการบริหารการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานด้านนี้น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานตามหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายและวิธีดำเนินงานที่หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดว่า " ให้ศึกษานิเทศก์ทำการวิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า และทดลอง " ๑ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว เรื่องการวิจัยนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์เขตเป็นผู้ที่ได้รับงบประมาณเพื่อทำการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ประกอบกับหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดส่วนใหญ่ขาดแคลนศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ด้านกรวิจัย ผลงานวิจัยของศึกษานิเทศก์จังหวัดจึงมีน้อย หรือแทบจะไม่มีเลย แต่ในการค้นคว้า ทดลองที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ หรือกรเรียนกรสอน ศึกษานิเทศก์จังหวัดควรจะได้ให้ความ สนใจ และปฏิบัติในดำนนี้ เพราะ การค้นคว้าทดลองจะช่วยให้ได้วิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ปรับปรุง และส่งเสริมงานวิชาการให้ก้าวหน้า และมีคุณภาพดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงปัญหาสำคัญต่าง ๆ ในการนิเทศกรศึกษาคด้วย

ส่วนในเรื่องหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของกลุ่มศึกษกรจังหวัด ๆ และศึกษานิเทศก์ จะขัดแย้งกับความคิดเห็นของกลุ่มหัวหน้าส่วนกรศึกษา ๆ และครูใหญ่และครูอยู่ถึง ๒ ใน ๑๐ ข้อใหญ่ แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าส่วนกรศึกษา หัวหน้าหมวดกรศึกษา ครูใหญ่และครู ยังไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด

เกี่ยวกับปัญหาในการนิเทศกรศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนศึกษานิเทศก์ต่อครู ต่อโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน งบประมาณมีน้อย อุปกรณ์และ รื่องมือที่ใช้ในการนิเทศกร

^๑หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, งานของศึกษานิเทศก์, หน้า ๕๐.

ศึกษามีไม่พอ หน้าที่ของศึกษานิเทศก์กำหนดไว้กว้างยากต่อการปฏิบัติตาม ขาดความคล่องตัวในการนิเทศการศึกษา เพราะ โรงเรียนมีหลายสังกัด โรงเรียนที่ไปนิเทศกระจุกกระจายอยู่ห่างกัน และครูไม่ค่อยจะนำเอาวิธีการหรือข้อนิเทศไปปฏิบัติ และยังมีปัญหาอื่น ๆ อีก แต่ไม่ถึงกับเป็นปัญหามากนัก จากปัญหาดังที่กล่าวมานี้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญในการนิเทศการศึกษาคตามความคิดเห็นของประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสองกลุ่ม เมื่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดต้องประสบกับปัญหาเหล่านี้ แน่นนอนการปฏิบัติงานย่อมจะบรรลุผลน้อยที่สุด เพราะ " หน่วยงานใดก็ตาม จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ บุคคล เงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ " แต่หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดขาดแคลนทั้งคน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ เช่นนี้จึงทำให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

--- เกี่ยวกับอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะได้ออกแบบเพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งศึกษานิเทศก์เพิ่มเป็นประจำทุกปี เกี่ยวกับเงินและวัสดุอุปกรณ์ หน่วยงานเจ้าสังกัดควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มตามสมควร อนึ่ง การปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อการศึกษาอีกส่วนหนึ่งด้วย สำหรับปัญหาหน้าที่ของศึกษานิเทศก์กำหนดไว้กว้างยากต่อการปฏิบัติตาม หน่วยงานเจ้าสังกัดควรจะได้พิจารณาแก้ไข และกำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน ไม่กำหนดหน้าที่หลาย ๆ อย่างไว้รวมในข้อเดียวกัน จะทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาโรงเรียนมีหลายสังกัดทำให้ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ศึกษานิเทศก์ควรใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ให้มาก มีการติดต่อประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นประจำสม่ำเสมอ ส่วนกรณีโรงเรียนที่จะไปนิเทศอยู่ห่างกระจุกกระจายไปมาลำบาก ข้อนี้ควรเพิ่มอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ และกรมสามัญศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนิเทศควรจัดหายานพาหนะให้เพียงพอ และปัญหาเกี่ยวกับครู ไม่นำเอาวิธี หรือข้อนิเทศไปปฏิบัติ ข้อนี้ควรวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อหาทางแก้ไข ทั้งนี้ควรจะได้มีการร่วมมือกันระหว่างผู้บังคับบัญชาของครู กับศึกษานิเทศก์ และควรจะได้มีการสำรวจการปฏิบัติงานของศึกษา

ศึกษานิเทศก์ วิธีการปฏิบัติงาน เรื่องที่จะไปนิเทศ รวมทั้งควรสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างครู
กับศึกษานิเทศก์ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

๑. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขต
ศึกษาลิบเอ็ด ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด และปัญหาต่าง ๆ ในการนิ
เทศการศึกษา ผลการวิจัยอาจเป็นแนวทางปรับปรุงงานนิเทศการศึกษาในเขตศึกษาลิบเอ็ด
หากจะมีการวิจัยในค่านี้อีก ควรจะได้วิจัยการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตศึกษา
อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย และเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผล
การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ด้วย.

๒. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อย่างละเอียดเป็นรายข้อ เพื่อ
แสวงหาแนวทางปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย